

עפ"ת 40981/11/13 - מרק רוטשילד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
לפני כב' השופטים:
כב' השופט אהרן פרקש, סגן נשיא
כב' השופט משה יועד הכהן
כב' השופט ראובן שמיע
מרק רוטשילד
ע"י ב"כ עו"ד יצחק הומינר ואח'
מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
המערער
נגד
המשיבה

פסק דין

לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים, כב' השופט ד"ר א' טננבאום, מיום 10.10.13, בגדרו נגזרו על המערער עשרה חודשי מאסר בפועל, שבעה חודשי מאסר על תנאי ופסילה למשך עשרים שנה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה. לכתחילה הוגש הערעור הן כלפי הכרעת הדין והן כלפי גזר הדין, אולם בעקבות הערות בית המשפט בישיבה מיום 10.2.2014 צמצמו ב"כ המערער את טיעוניהם לסוגיית העונש שנגזר עליו.

המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בצירוף סעיף 64 לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961, (להלן - **הפקודה**) יחד עם סעיף 40 לפקודה, וכן בעבירה של גרימת תאונה בה נחבל אדם חבלה של ממש, לפי סעיף 38(3) לפקודה ובעבירה של אי מתן זכות קדימה, לפי תקנה 64(א)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

ההרשעה נסבה על תאונה שאירעה ביום 12.7.11, בסמוך לשעה 18:00, שאז נהג המערער ברכבו בכביש 367, מכיוון גוש עציון לכיוון בת עין. המערער ביקש לפנות שמאלה ונעמד עם רכבו בנתיב המיועד לפנייה שמאלה. באותו זמן, רכבה זוהר עננה אנוש ז"ל (להלן - **המנוחה**) על קטנוע, יחד עם חברתה רינת מורג (להלן - **הנוסעת**), שישבה מאחוריה, מכיוון בת עין לכיוון צומת גוש עציון. במהלך פנייתו שמאלה, לא הבחין המערער, כי הנתיב אותו הוא חוצה אינו פנוי וחסם את נתיב נסיעתה של המנוחה. המנוחה בלמה את הקטנוע, כדי לנסות להתחמק מהתנגשות, אך פגעה בצידו הימני של הרכב. כתוצאה, נפלו המנוחה והנוסעת מהקטנוע. המנוחה נפגעה פגיעה אנושה בראשה ונפטרה במקום ואילו הנוסעת נפגעה בפניה ועברה ניתוח לקיבוע לסתות.

במסגרת הכרעת הדין המרשיעה, נדחו טענות ההגנה לעניין ניתוק הקשר הסיבתי, שהתמקדו בהתרשלותה הנטענת של המנוחה שהתבטאה במהירות נסיעתה, בתגובתה לפעולות המערער ובאי רכיסת קסדתה. כפי שצוין בהכרעת הדין, גם אילו יכלה המנוחה למנוע את התאונה, אילו נהגה אחרת והגיבה בצורה שונה, אין הדבר מוריד מאחריותו של המערער.

גזר-הדין בחן את העונש הראוי למערער באספקלריה של הוראות תיקון 113 לחוק העונשין, שעניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. הוא ציין את הערך החברתי המוגן שהוא חיי אדם והוסיף, כי על אף שמדובר בעבירת ההמתה הקלה ביותר מסוגה, עדיין מטרתה היא להגן על החברה מפני התנהלות רשלנית שיכולה להביא לקיפוח חיי אדם. בית המשפט קמא סקר את מדיניות הענישה הנהוגה, שבה ככלל נגזרים עונשי מאסר לא קלים, והוסיף, כי בדיני התעבורה קיימת גישה לפיה בעבירות גרימת מוות ברשלנות, ראוי שהעונשים יתקרבו לעונש המרבי הקבוע בחוק.

עוד הוסיף, כי בתאונות קטלניות, בוחן בית המשפט את רמת הרשלנות של הנאשם. כאשר מדובר ברמת התרשלנות גבוהה, ההתחשבות בנסיבות האישיות של הנאשם הינה נמוכה והמוקד הינו הגנה על האינטרס הציבורי. לעומת זאת, כאשר מדובר ברמת התרשלנות נמוכה, יש מקום רב יותר להתחשבות בנסיבות האישיות.

באשר לנסיבות ביצוע העבירה, קבע בית המשפט כי מדובר ברמת התרשלנות ממוצעת, כאשר הנאשם התרשל בכך שלא בחן את הנתבי הנגדי, בטרם החל לבצע את הפנייה שמאלה. לעניין טענת המערער בדבר סנוור, ציין בית המשפט כי מבדיקה שנעשתה על ידי המשטרה, יום לאחר התאונה, עלה שהסנוור לא היה משמעותי. עוד הוסיף, כי גם אם היה המערער מסונוור כטענתו, בעת שהחל את פנייתו, הדבר מעיד על רשלנות רבה, יותר מאשר על אי תשומת לב רגעית.

בית המשפט גם דחה את טענת ההגנה בעניין הרשלנות התורמת, וקבע כי עצם העובדה שהקסדה נפלה מראשה של המנוחה, אינה מעידה על כך שלא הייתה רכוסה על ראשה, הוא הדין לגבי הטענות הנוגעות לתגובת המנוחה, אותן הגדיר כחוכמה שבדיעבד.

בית המשפט קבע, כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המערער נע בין תשעה לבין שמונה עשר חודשי מאסר בפועל. הוא סקר את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כולל העובדה שלמערער אין עבר פלילי או תעבורתי, וכן היותו אדם נורמטיבי, עולה חדש שעלה לארץ מטעמי ציונות. לאור זאת, ציין, כי עונשו של המערער צריך להיות בחלק הנמוך של המתחם וגזר עליו את העונשים האמורים לעיל. כמו כן, דחה את עתירת המשיבה להטיל על המערער קנס וכן פיצוי למשפחת המנוחה.

כאמור, באי כוח המערער חזרו בהם במהלך הדיון מהערעור לגבי ההרשעה (עמ' 3 לפרוטוקול), ומיקדו את טענותיהם בעניין העונש. בעניין זה טענו כי העונש הוא חמור מדי ואינו מתחשב בנסיבות התאונה, כולל התנהגותה התורמת של המנוחה, אשר לטענתם נסעה במהירות מופרזת בסמוך למרכז הכביש ולא בצד ימין וללא אורות. כמו כן, נסעה עם קסדה לא תקינה או לא רכוסה ונהגה בחוסר מיומנות שגרמה לה לבלום בלימת חרום שלא לצורך.

עוד הפנו לנסיבותיו האישיות של הנאשם ולעובדה שלא הוזמן בעניינו תסקיר שירות המבחן. לפיכך, עתרו להסתפק בעונש המינימום הקבוע בחוק ולהטיל על המערער עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.

באי כוח המערער הציגו פסיקה, שלדבריהם מלמדת על כך, שגם במקרים חמורים יותר של רשלנות, הוטל על הנהג הנאשם עונשים של עבודות שירות וכן, עונשי פסילה בפועל לתקופות קצרות בהרבה.

באת כוח המשיבה בתשובתה טענה, כי קביעת בית המשפט קמא שהתרשלותו של המערער הייתה התרשלנות ממוצעת

נקטה בגישת "בית הלל". זאת, משום שהממצאים בהכרעת הדין מצביעים על רשלנות גבוהה. עוד ציינה, כי המתחם שקבע בית המשפט קמא הוא המתחם הנכון וכי ככלל אין לסטות מהגישה המחייבת הטלת עונשי מאסר בפועל בעבירות מסוג זה, לדבריה, כל הטענות שהעלו באי כוח המערער לעניין התרשלותה התורמת של המנוחה הן בגדר חוכמה בדיעבד, וגם מומחה ההגנה קבע כי המערער התרשל בנהיגתו. לפיכך עתרה להותרת גזר-הדין על כנו.

דין והכרעה

לאחר עיון, החלטנו לדחות את הערעור בכל הנוגע לעונש המאסר בפועל שהוטל על המערער, אך להיעתר לו, במידה מסוימת, בכל הנוגע לתקופת הפסילה בפועל שהוטלה עליו.

בע"פ 6755/09, **ארז אלמוג נ' מדינת ישראל** (16.11.09), נקבע:

"נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות".

בית המשפט קמא פסע לאורו של המתווה שנקבע באותו פסק-דין, התייחס לדרגת הרשלנות של המערער בנסיבות המקרה, ונתן משקל לכלל לפיו, הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה מסוג זה אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות של כוונה פלילית. זאת בשל היותן מבוצעות בדרך כלל על ידי אנשים נורמטיביים, ובשל אופייה המיוחד של העבירה. בנוסף, בדין לדעתנו, דחה את טענות ההגנה בדבר רשלנותה התורמת של המנוחה, אשר אותן הגדיר כחוכמה שבדיעבד. בכל מקרה ולנוכח אופייה של העבירה ונסיבותיה, גם אותה רשלנות מתוארת אינה גורעת מאחריותו של המערער ואינה מצדיקה סטייה מן השורה בגזירת עונשו.

עוד יצוין, כי פסקי הדין שהציגו באי כוחו של המערער ואשר בהם נגזרו עונשים של עבודות שירות על נאשמים בעבירת גרם מוות ברשלנות במסגרת תאונה קטלנית, עסקו ברובם בתאונות שבהן פגע הנהג בבן משפחה קרוב, שאז מצטרף לעונש שנגזר בהליך המשפטי משאשם כבד אותו נושא הנהג המורשע משך כל ימי חייו, או כאשר מדובר בעבירות שבהן דרגת הרשלנות הייתה דרגה קלה.

בית המשפט קמא גם נתן בגזר-הדין משקל מתאים וראוי להנחית בית המשפט העליון, לפיה:

"כל עוד בעינה המדיניות הקיימת באשר לעבירות גרימת מוות ברשלנות בתאונות דרכים (ותאונות אחרות), דינם של המורשעים בעבירות אלה- מן הסתם- הם אנשים מן הישוב, מה שקרוי נורמטיביים, אלא שנמצא לבתי משפט לנסות להרתיע את הנוהגים בכביש מעבירות על-ידי המודעות כי אם יתרשלו ויפגעו בזולת, דינם מאסר. נוכח ההפקרות המרובה בכבישים, קיפודם של

חיי אדם, השבר הנורא שאין לו מרפא ואיחוי הפוקד את משפחות הקורבנות, ותחושת האין אונים החברתית אל מול המס שגובות תאונות הדרכים מחברה שאינה חסרה קורבנות בטרור ובקרוב, מבקשים גם בתי המשפט לתרום תרומה צנועה בדמות גזרי הדין המחמירים" (רע"פ 548/05 לז"נ מדינת ישראל (לא פורסם, 9.1.06), מפי כב' השופט א' רובינשטיין).

לאור האמור, אין מקום בנסיבות העניין לקבלת הערעור לגבי הטלת עונש המאסר בפועל.

יחד עם זאת סבורים אנו, כי בית המשפט נטה לחומרה מסוימת לגבי משך עונש הפסילה בפועל שהטיל על המערער, ביחס לרמת הענישה הנוהגת והמקובלת במקרים דומים. יצוין כי גם באסופת פסקי הדין שהציגה המשיבה בתמיכה לעמדתה, ובהם הוטלו על הנאשמים עונשי מאסר לריצוי בפועל, היו תקופות הפסילה בפועל שנקבעו בגדרם נמוכות כדי מחצית מאורכה של תקופת הפסילה שהושתה בתיק קמא.

לפיכך התוצאה היא, כי עונש הפסילה בפועל שהוטל על המערער יופחת ויועמד על עשר שנים מיום שחרורו מן המאסר, חלף התקופה שקבע בית המשפט קמא. יתר חלקי גזר-הדין יעמדו בעינם.

המערער יתייצב לריצוי עונשו בימ"ר ניצן ביום כ"ז בניסן תשע"ד, 27.04.14, עד השעה 10:00. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 089787336, 089787377.

ניתן היום, ח' באדר ב' תשע"ד, 10 במרץ 2014, בנוכחות הצדדים.

אהרון פרקש, סגן נשיא
[אב"ד]
משה יועד הכהן,
שופט
ראובן שמיע, שופט